

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De personis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

De Coadjutore. Tit. 24

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62002)

TITULUS XXIV.

De Coadjutore.

SUMMARI A.

1. Continuatio.	7. Habuere Patriarcha
2. Coadjutor in Ecclesia
Catholica cur constitua-
tur.	Constantinopolitani Co-
adjutores.
3. Quis sit.	8. Non dandi temerè.
4. Cur institutus.	9. Quæ dandi cause.
5. Non representat alte-
rum Episcopum in Ec-
clesia.	10. Quotuplices & quomo-
do differant.
6. Certo casu duo in eadem
Civitate Episcopi esse
potuerunt.	11. Quomodo ornentur &
quod Eorum munus.
	12. An aliis quam Epi-
scopis dentur.

Absoluto tractatu Eorum, qui in Ecclesia ad sublevandam Pa-
storalis officii curam sunt ordinariè constituti; consequens
est, ut videamus de iis qui in eundem finem *extra ordinem*, ne-
cessitate id exoptulante solent constitui. Qui sunt, ut supra tit. 20. de
officio Archidiaconi diximus; Coadjutor & Vicarius; Primum de Coad-
jutore.

- 2 Constituitur hodie in Ecclesia Catholica ad imitationem ejus
quod factum in Ecclesia Judaica & in Christiana primitiva ab Iphis Apo-
stolis, aliisque Episcopis. Nam Moses in Adjutorem legationis im-
positæ accepit fratrem Aaronem: *Gen. cap. 4. & 7.* & in munere judi-
candi, ex consilio Jetro, adjunxit sibi Tribunos & Centuriones. *Exod.*
cap.

cap. 18. & Numeror. cap. 11. D. Petrus Apostolorum Princeps Adjutores habuit Linum & Cletum: *can. si Petrus 8. qu. 1.* D. Paulus Priscam, Aquilam, & Timotheum: *ad Rom. cap. 16.* Divus Augustinus à Valerio notæ sanctitatis Episcopo Hipponensi, Episcopalis officii fuit adjunctus Adjutor. Et Valerius Casaraugustanus Episcopus D. Vincentium, in enuntiando Dei verbo, quo, propter impedimentum linguæ fungi non poterat, officio ipse Valerius habuit Coadjutorem. *Petr. Gregor. in Syntagm. jur. univ. lib. 15. cap. 25. num. 3.*

Est enim Coadjutor, qui ex iusta causa in consortium regendæ Ecclesie datur. 3

Ejus Officium extorsit humanitas: Nam cum præbendæ tantum 4 concederentur eis qui militarent Ecclesie, c. cum secundum. de præbend. non immerito quærebatur, an qui morbo affecti, vel ætate erant defecti, commoda consueta, ut vocantur in c. 1. eod. tit. in l. collect. possent percipere atque inde se exhibere: maxime cum per id tempus impares essent obeundo suo munere Ecclesiastico. Receptum tamen, ut beneficiis suis propter ætatis senium aut corpus morbidum non priventur, & ut possint percipere fructus & proventus integros, c. 1. & 2. & pen. de Cler. agros. vel debilit. Nam ut ait Iustus Paulus in l. cum heres. 4. §. Stichus. 5. in fin. ff. de statulib. servare intelliguntur etiam hi, quos curamus agros, qui cupientes servire propter adversam valetudinem impediuntur; Ad tutorem, qui tutelæ administrandæ non sunt pares, exemplum: Nam propter adversam eorum valetudinem, dantur eis Actores, qui & vocantur Adjutores, quorum opera rebus consulitur pupilli, & tutoris consulitur administrationi. *l. solet etiam. 13. §. 1. ff. de tutel.* Et cum illos ab officio suo necessitas infirmitatis, non crimen abducat, ut ait Gregor. lib. 11. epist. 7. non culpa, sed ægrotudo, ut ait Idem epist. 8. durum esset, & ab institutis Apostolicis alienum, successores eis dari propter id, quod misericordiam ipsis conciliare debuit: *can. quamvis. 7. qu. 1. Balsamon. ad can. 77. Apostolorum* & ita afflictio superadderetur afflictio. c. ex parte. de Cleric. agros. & debilit.

Quod & consultius, quam alium evocare Episcopum, per quem ea, quæ Episcopi sunt propria, gerat valetudine adversa impeditus Episcopus: ut cavetur Concilii Arausiaci l. can. ult. Sed & ideo ita est

Dd 3

consti-

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesie

G IV

32

constitutum, nè ceteri ab Ecclesiæ ministerio avocentur. *d. cap. 1.*
 exemplo territi.

5 Nec Adjutore Episcopo dato duo videbuntur in eadem civitate
 esse Episcopi; contra Concilium Nicanum, *canon. 8.* & ita fiet Ecclesiæ
 divisio, quam ut Ecclesiæ exitiosam damnat Concilium Cabillonense:
can. 4. Nam accedere magis videtur Adjutor, quam succedere. Pau-
 linus Nolanus in *epist. 4. ad Romanianum* inquit; *Non autem tan-
 tum hoc scribimus gratulandam, quod Episcopatum Augustinus acceperit;
 sed quod hanc Dei curam meruerint Africana Ecclesia, ut verba celestis
 Augustini perciperent, qui ad majorem Domini muneris gratiam nova
 more proventus ita consecratus est, ut non succederet in cathedra, sed ac-
 cederet. Quod repetitur in can. non autem. & can. nihil contra. 7. qu. 1.*

6 Aliquando tamen permittebatur in Ecclesia veteri unius Eccle-
 siæ per Episcopos, in eadem civitate, duos divisio; aut si Episcopus here-
 ticus cum plebe sua ad Ecclesiam redibat Catholicam, is populum su-
 um noviter conversum regebat, & nihilominus manebat alter, qui po-
 pulo præerat Catholico, quamvis ejusdem Diocesis esset uterque.

Sed huic incommodo prospexit dicti Concilii *anon. 8.* qui noluit
 hunc recens conversum amplius appellari Episcopum, sed Presbyte-
 rum vel Chorepiscopum: Quo exemplo D. Cyprianus *epist. 4. lib. 1. &
 epist. 2. lib. 4.* Episcopum ad poenitentiam reversum, ordinatione &
 honore sacerdotali privari vult.

Quod tamen nec postea observatum, licet Imp. Theodosius in Ci-
 vitatibus, in quibus erat Arrianorum hæresis, ut vitaretur seditio, duos
 creati voluerit Episcopos. *Canon. in par. de Cleric. agrot.*

Itaque in agrotantis Episcopi locum non subrogandus est alius,
 sed dandus ei Coadjutor. Qui est tantum *ἑπὶ τῶν ἀσθενούντων*, adjutor, auxilia-
 tor, administer.

7 Quin etiam Patriarchæ Constantinopolitano Coadjutorem adju-
 gi solitum, eundemque ejusdem designatum successorem, vocatum-
 que *ὑποπρωτοεπίσκοπον*, non est incognitum. Synodus Nicæna II. *ὑποπρωτοεπίσκοπος*
 ἐπίσκοπος πατριαρχῶν, Syncellis factis Patriarcharum qui ibi erant. Et
 d. Synodi. act. 7. *πατριαρχῶν ὑποπρωτοεπίσκοπος*, Patriarchæ Syncellus.

Quoniam autem Syncelli erant plures, is qui inter eos obtinebat

primatum, dicebatur πρωτοσύγκελλος, Proto-Syncellus. Synodus Florentina: ὁ μέγας πρωτοσύγκελλος, ὁ Γρηγόριος, Magnus Proto-Syncellus Dominus Gregorius. Maurize in select. ad hunc tit.

Non temere dati Coadjutores Episcopis: c. ult. de Cler. agrotant. 8
 can. 23. Concil. Agathensis & Summus Pontifex hoc curæ suæ fecit; cum antea hoc pertineret ad Metropolitanos. c. ex parte. eod. & petenti Adjutorem dat, necessitate urgente; Vel si monitus non petat, etiam invito, desiderante Capitulo; can. quamvis. 7. qu. 1. can. 2. caus. 7. qu. 2. d. c. 1. de Cleric. agrot. Nec unus modò datur, sed plures, si res possulet, id est, pro modo oneris Episcopalis. can. Pontifices. 7. qu. 1.

Causæ autem, propter quas dantur Adjutores (qui & Dispensatores in d. can. 1. caus. 7. qu. 1.) sunt plures: puta; 1. Paralysis (Qua, ut ait Calius Aurelianus tard. passion. lib. 2. cap. 1. est passio generaliter gravis atq; difficilis; sed gravior curato fit, quoties toto sensu caruerint partes) 2. Morbus comitalis, 3. Quivis incurabilis & peremptorius, 4. Lepra, 5. Fœdæ vitiligines, ut loquitur Arnobius lib. 1. adversus Gentes: cap. 3. 4. 5. 6. de clerico agrot. ne Ecclesia hac offensio turbetur: ut est in d. can. 6. Gravis capitis dolor, propter quem Ecclesiastico muneri superesse non potest Episcopus: d. can. 1. caus. 7. qu. 1. d. can. 1. caus. 7. qu. 2. 7. Alienatio mentis. cap. un. eod. in 6. Nam extenuatus animi rei sacræ peragenda interesse citra scandalum non potest: 8. Ætas præceps & decrepita: d. c. un. can. petiisti. d. caus. 7. qu. 1. Nam senectus ipsa morbus est. D. Hieronymus in Psal. 89. Seneca epist. 108. 9. Ætas tenera; nam qui ejus ætatis, nondum stabile habet judicium: Dicit Theophylactus in Matthæum cap. 3. ἐν ἡλικίᾳ πρώτῃ ἡλικίας, πολὺ ἐὼν ἄπειρος. In prima ætate magna est insipientia. Sic Hugoni cuidam (ut scribunt Floardus Historia Remensis lib. 4. cap. 20. & 22. & Frodoardus in Chronico anni 15.) Coadjutor datus, qui nec quinquennii tempus explese dicebatur. 10. Imperitia lingua vernacula: Sic, ut supra meminimus, Valerius Hipponensis Episcopus natione Græcus, minusque Latina lingua & litteris instructus sibi adscivit D. Augustinum; teste Possidonio de vita August. cap. 5. 11. Prodigalitas. c. venerabilis. 37. de offic. & potest. Jua. de leg. Maurize. d. loco.

Coad-

Corvinus
 De Personis
 Benef. Ecclesiasticis
 G IV
 32

10 *Coadjutores* autem vel sunt *Temporales*, qui, ut vices Episcopi gerant, quamdiu durat impedimentum, puta morbus, dantur; vel *Perpetui*, qui cum futura successione dantur.

Hos adsciscunt sibi Episcopi, de Capituli sui vel majoris partis eius consilio & consensu, auctoritate Pontificis, moderatis sumptibus eius proventibus suis tributis; *d. c. un.* cum spe futurae successione; sed non (quod Concilio Tridentino *sess. 25. de reformat. cap. 7.* statutum) nisi causa prius diligenter à Pontifice cognita.

11 Ornantur ferè omnes à summo Pontifice titulo Episcopi, in partibus infidelium, ut loqui moris est, quamvis nudum nomen sit & Episcopatus sine re. *Maurize d. loco. Ciron. d. loco.*

Non administrationi rerum ad Episcopum pertinentiam se immiscunt, nec ea quæ sunt Jurisdictionis, sibi vindicant Episcopo inconsulto. Solet enim promoti potestas ita arctari, *ne se intromittat in administrationem*: si quid contra præstitutum modum sibi arrogent, gerantur nihil arguunt.

12 Porro hi *Coadjutores* dantur non tantum Episcopis, sed & omnibus aliis Prælati & Ecclesiarum Rectoribus morbo vel ætate laborantibus; utrisque congrua portione assignata. *c. 3. 4. & ult. de Clerico agr.*

TITULUS XXV.

De Vicario Episcopi.

SUMMARI A.

1. <i>Vicarius quis.</i>	5. <i>Qui perpetui.</i>
2. <i>Constituitur vel à Lege, vel ab homine.</i>	6. <i>Qui temporales.</i>
3. <i>A lege constituti quotuplices.</i>	7. <i>An perpetuus possit ad libitum officio privari.</i>
4. <i>Facto hominis quotuplices.</i>	8. <i>Ei animarum incumbit cura.</i>